

UDRUGA ZA
RAZVOJ
HRVATSKE
www.urh.hr

'Komunalna energetika'

Crikvenica, 1.- 2. 10. 2009.

KOMUNALNE I ENERGETSKE DJELATNOSTI

Desanka Sarvan, dipl.iur.

pročelnica Upravnog odjela za lokalnu i područnu
(regionalnu) samoupravu Istarske županije

- Komunalno gospodarstvo načelno je određeno kao *jedna od djelatnosti iz djelokruga JLS kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana,*
- Djelatnosti koje se najefikasnije i najekonomičnije obavljaju na razini lokalnih jedinica, uvažavajući pri tome osobite zahtjeve za obavljanje tih djelatnosti na pojedinim područjima, kao i potrebe lokalnog stanovništva,
- ne djeluju u normalnim tržišnim okolnostima zbog zatvorene prirode njihovih tržišta (monopol ili oligopol),

1. opskrba pitkom vodom,
 2. odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda,
 3. prijevoz putnika u javnom prometu,
 4. održavanje čistoće,
 5. odlaganje komunalnog otpada,
 6. održavanje javnih površina,
 7. održavanje nerazvrstanih cesta,
 8. tržnice na malo,
 9. održavanje groblja i krematorija i prijevoz pokojnika
 10. obavljanje dimnjačarskih poslova,
 11. javna rasvjeta.
- zapošljava cca 4% od ukupno zaposlenih, realizira ukupni prihod cca 2% ukupnog prihoda gospodarstva, vrijednost imovine iznosi cca 4% ukupne imovine gospodarstva

- Komunalne djelatnosti obavljaju se kao *javna služba*.
- U pravu EZ, "*službe od općeg interesa*" (*services of general interest*), kao viši rodni pojam, kojim su obuhvaćene tržišne i netržišne službe
 - *službe od općeg gospodarskog interesa* koje obavljaju velike mrežne industrije,
 - *druge službe od općeg gospodarskog interesa* (npr. zbrinjavanje otpada, opskrba pitkom vodom, odvodnja otpadnih voda), koje još uvijek nisu podređene sektorskoj regulaciji, za koje se primijenjuju opća pravila o unutarnjem tržištu, tržišnom natjecanju i državnim potporama,
 - *ne-gospodarske službe, tj. službe koje ne podliježu razmjeni*, koje nisu podređene posebnoj sektorskoj regulaciji niti regulaciji unutarnjeg tržišta, tržišnog natjecanja i državnih potpora. Na ove službe primijenjuju se opća načela prava EZ, kao što je, primjerice, pravilo o zabrani diskriminacije i druga opća načela.

- zajednički principi obavljanja službi od općeg interesa navode se: univerzalnost (universal services) i jednakost pristupa (equality of acces), kontinuitet obavljanja (continuity,) sigurnost (security) i prilagodljivost (adaptability), kakvoća usluga (quality of services) ,efikasnost (efficiency) i prihvatljivost cijena usluga (affordability), te zaštita ugroženih kategorija građana (protection of disadvantaged groups), transparentnost (transparency), zaštita korisnika, potrošača i okoliša (protection of user and consumer and the environment) i osiguravanje participacije građana (paticipation of citizens).

- Republici Sloveniji, jedinstvenim zakonom definirane su opće značajke *gospodarskih javnih službi* - one su određene u funkcionalnom smislu, kao djelatnosti kojima se proizvode materijalna javna dobra kao robe i usluge, čije je trajno i nesmetano *obavljanje u javnom interesu*. Zakon o gospodarskih javnih službah (Ur. list. RS br. 32/93 i 30/98). Ovaj je zakon, kao i Zakon o stavnih zemljišč (Ur. list. Republike Slovenije br. 44/97) i Zakon o varstvu okolja (Ur. list. RS br. 32/193), zamijenio Zakon o komunalnih dejavnosti (Ur.list. RS br. 8/82).

- Tijekom procesa usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EZ , pojedine komunalne djelatnosti kojima je osnovna značajka njihovo obavljanje putem složenog i umreženog sustava infrastrukture od značaja za lokalne jedinice višeg stupnja (županije), prestale su biti komunalne djelatnosti (opskrba plinom, opskrba toplinsnom energijom) i proglašene energetske djelatnostima, a za organizaciju pojedinih djelatnosti (gospodarenje otpadom) određena je razina županije.

- Gospodarska djelatnost opskrbe plinom već je donošenjem Zakona o tržištu plina (Nar. nov. br. 60/01 – primijenjuje se od 1. siječnja 2002. godine) određena kao energetska djelatnost, te je stoga u razdoblju od 1. siječnja 2002. godine do 25. lipnja 2005. godine ista djelatnost bila definirana i kao energetska, i kao komunalna djelatnost, što je uzrokovalo dvojbe u neposrednoj primjeni navedenih Zakona.
- Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom (Nar. nov. br. 42/05 – stupio na snagu 8. travnja 2005. godine), prestale su važiti odredbe ZKG kojima je bila uređena komunalna djelatnost opskrbe toplinskom energijom, te je ista djelatnost određena kao energetska djelatnost.

= regulirane djelatnosti

= javne usluge

- Prema Konačnom prijedlogu Zakona o vodama (PZE 214), koji je financiranje, način i postupak opremanja građevinskog zemljišta komunalnim građevinama i uređajima za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, te financiranje i način obavljanja ovih komunalnih usluga uređuje se u cijelosti ovim zakonom. Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe članaka 3., 4., 5., 11., 12., 13., 14., 15., 19., 20., 21., 30., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 40.a, 41., 44., i 45. ZKG.

- Zahtjev za izgradnjom **sustava** infrastrukture kao jedinstvene nedjeljive cjeline proizlazi iz tehničkih karakteristika samog medija koji se isporučuje – radi se o proizvodnji i isporuci **generičkih stvari propisanog standarda** pri čemu su količina i kvaliteta bitne za održavanje funkcioniranja sustava kao cjeline.
- Članak 2. ZV: Predmet prava vlasništva i drugih stvarnih prava može biti svaka pokretna (pokretnina) ili nepokretna stvar (nekretnina), osim onih koje nisu za to sposobne. Stvari su u smislu ovoga Zakona *tjelesni dijelovi prirode, različiti od ljudi, koji služe ljudima za uporabu*. Uzima se da su stvari i sve drugo što je zakonom s njima izjednačeno.

- U RH je veliki broj JLS - prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Nar. nov. br. 86/06 i 125/06), osnovano je 429 općina, 126 gradova i 20 županija i Grad Zagreb. Sustavi komunalne infrastrukture protežu se preko granica JLS, te je potrebna njihova kooperativnost za funkcioniranje tih sustava. Stoga se područje jedinice područne (regionalne) samouprave sve češće javlja kao razina na kojoj je moguće upravljati sustavima komunalne infrastrukture.
- presuda USH Broj: U-III-2248/2003 od 16. veljače 2006.
- krajem 2006. godine. Grad M. i susjedne općine ostale su zatrpane su s više od 400 kubičnih metara nepokupljena ili privremeno odložena gradskog otpada. Gradsko poglavarstvo Grada M. je povodom tog događaja proglasilo je *elementarnu nepogodu*

- Prestanak statusa komunalnih djelatnosti za određene djelatnosti iskazuje se u činjenici da **odgovornost** za obavljanje tih djelatnosti nije primarno na JLS.
- Nedvojbeno je da postoji mogućnost i potreba uključivanja lokalnih resursa u energetske djelatnosti (koje su prestale biti komunalne djelatnosti), ali zbog tehničke i pravne složenosti upravljanja sustavima infrastrukture potrebno je iznaći optimalni način njihovog iskorištavanja koje ne smije biti na štetu samog sustava.